

Vinko Moederndorfer

Male nočne ljubavne pesmi

Založba Mihelač, Ljubljana 1993

V "navodilih pesnikovi hčerki pred odhodom v veliki svet" je Vinko Moederndorfer zapisal tele verze: "- mnogo napak sem storil /mnoge sem ranil in mnoge/brezbrižno pozabil -". Priznanje, ki bi ga zaradi njegove občečloveškosti sicer lahko napisal sleherni med nami, ki pa zveni iskreno in osebno zaradi misli pred tem: "Pred mojimi očmi si rasla/kot najboljši del mojega/življenja." Pesnik najbrž doživlja poseben občutek polnosti in moči ob vseh svojih ljubeznih in pesmih o njih: ob ženi, hčerki, materi. V zbirki predstavljajo različne ravni, izpovedane in upesnjene v različnem številu verzov, vendar so vse *Male nočne ljubavne pesmi*. V štirih ciklih jih je dvainšestdeset; prvi je brez nadnaslova, v drugem so "Pesmi prebujnice", v tretjem "veselo žalostne pesmi mojemu otroku", četrti pa nosi naslov "Klavcev čas".

Pesmi so nanizane v nekakšno ogrlico ljubezni, ki krasi noč. So kot drobni, pisani kamenčki v mozaiku, ki upesnjujejo pesnikovo čustvovanje v času, ki mineva. Čas gre v dimenzijo neponovljivosti, ostajajo spomini in spoznanje, da čeprav vse mine, hkrati tudi vse ostane. Ohrani se v krvi, mesu, gibu, vonju; minulo zaslutimo v bivanjskem dejstvu: "Pravzaprav vedno tukaj/in nikoli jutri/Pravzaprav vedno z nekom/in neprestano samo s sabo."

Toda kjer se nekaj konča, se prične nekaj drugega ("Pomisli, koliko stvari morava zapustiti") in vsak nov korak je, ujet v usodo večnega kroženja, isti, kot je (bi) bil prvi: "Narediš prvi korak/in že vidiš/da je naslednji/spet prvi/kot da si celo/ življenje/na nekakšni/cirkuški vrvi."

Pesnik se, zavedajoč se ne le zakona minevanja, ampak tudi plimi in oseki podobnega menjavanja občutkov, odloči za delitev svojega sveta na dan in noč. Jutro je v tej konstelaciji tista prelomnica, na kateri pride do neizbežne zamenjave oziroma izmenjave med obema; je tista točka ravnovesja, v kateri močna strast zdrsnje v trd in neizprosni dan. Svetloba vsakdanjosti izbriše dimenzije, poimenovanja in miselno-čustvene tokove moči. Na oči pripne plašnice: dan je krut, to je čas klavcev in ne pesnikov, ki niso zavezani paradigmi spreminjanja sveta: "S pesmijo ničesar ne spremeniš/še manj popraviš."

Pesnik si zato poišče zavetje v nočnih plimovanjih z eno svojih žensk. To je ženska-ljubica-žena z brezdanjo globino, v kateri išče in najde izpolnitev. Ta traja vse do jutra, ko pride hkrati z obredi umivanja, postiljanja in odhajanja tudi opozorilo na napako v tkanju življenja: na smrt. Na tisto smrt, ki je prisotna in dejavna v vsakem trenutku in ki skupaj z nami išče to tkalsko napako, da nam bi odmerila in urezala mrtvaški prt.

Premagovanje usodno določenega konca človeka (pesnika) primora, da (za)pušča na Zemlji tisto, kar je (lahko) trajneje od njegovega trenutnega bivanja: "Dobra energija,/ljubezen v otrocih,/pesmi -." Spomini torej (večni?) na drugačno spoznavanje in prepoznavanje življenja in sveta, ki sta ujeta v dnevno-nočno ponavljanje sicer istih ritualov, a z drugimi nastopajočimi. Ljubezenske dvojice so namreč vedno drugačne – nešteto je kombinacij in možnosti: od moško čutno-čustvenih, do očetovsko ljubečih in sinovsko samih. In za vsako dvojico obstaja pesem o minulem in prihodnjem.

V nekaterih verzih so pod površjem hladni, pesimistični podtoni ("Želim ti (otrok) /mnogo pomladi v tej zimi"), ki spodbujajo v nas občutek, kot da bi bila hladna jutranja streznjenja in pusta siva zima večna. Vendar v izpeljavi Moederndorfer to vizijo nadgrajuje, in sicer tako, da imajo prav zato tople čustvene menjave toliko večjo in močnejšo zavestno vrednost: "Dajem ti tisto malo kar imam/tisto neskončno veliko/ kar tako zelo pogrešam."

Pogrešamo Besede, ki so Pesem, in Besedo Ljubim.

Vinko Moderndorfer se zaveda sveta in pravil življenja v njem. Oboje nadgradi in nadživi s spoznanji in z doživljanjem ljubezni. To so preproste človeške ljubezni in nič nadzemno spiritualnega ni v njih. Zato mu dajejo moč živeti lepše tudi v času klavcev. Kajti prav pesmi in ljubezni naredijo človeka nesmrtnega. Vendar samo toliko in na takšen način, kot jih sam ustvari in oživlja.

Sonja Juvan